

Katherine Pavlic
1867 Harman St.
Brooklyn, N.Y. 11237
7-28-3

AMERICAN IN SPIRIT
EIGN IN LANGUAGE ONLY

Serving Chicago, Milwaukee, Waukegan, Duluth, Joliet, San Francisco
Pittsburgh, New York, Toronto, Montreal, Lethbridge, Winnipeg

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

CLEVELAND OHIO, WEDNESDAY MORNING, DECEMBER 27, 1972

STEV. LXXIV — VOL. LXXIV

V Severnem Vietnamu se čuli sovjejska roka

Rdeči uspeh v obrambi pred ameriški letalski napadi so zasluga Sovjetske zveze in njenih svetovalcev v Severnem Vietnamu. WASHINGTON, D.C. — Ko je ameriško letalstvo v ponedeljek, 18. decembra, obnovilo napade na Severni Vietnam nad 20. vzporednikom, te razširilo in zaostri, so postale izgube neznadno nepričakovano velike. B-52 letala, ki so bila tokrat v velkem številu vključena v napade, so bila prvič v tem mesecu zadeta od obrambe in uničena. Samo v preteklem tednu je bilo izgubljenih 11. Prav tako je bilo v zadnjih tednih izgubljenih nad vojnim področjem pri vojaških nastopih več letal F-111.

Postalo je očitno, da morajo pri obrambi sodelovati poleg sovjetskih raket SAM 2 tudi sovjetski vojaški strokovnjaki. Ti so nasvetovali, naj ne napadajo bombnikov B-52 s posameznimi raketami, ker te elektronske obrambne naprave teh letal "zmešajo". Rdeči so tekom prvih dni pogladi proti tem bombnikom kar cele salve protiletalskih raket v upanju, da bo katera njih cilj zadela. Zadelo ga je 11-krat v teku enega tedna.

Letala F-111 imajo poseben radar, ki jim pomaga leteti čisto blizu tal in se z njim ravnati po obliki ozemlja. Trdijo, da so sovjetski obrambni svetovalci uvedli uporabo celih oblakov kot papir tenkih kositernih trakov, ki "zmešajo" radar F-111 letal in te spravijo iz reda v nesrečo.

Sovjetska zveza je poslala Severnemu Vietnamu tudi štiri nove bojne čolne vrste Komar, oborožene s Styx raketami, katerih ena je leta 1967 potopila izraelski rušilec Elath ob egiptski obali.

Ruckelhouse ostane

WASHINGTON, D.C. — William D. Ruckelhouse, administrator urada za varovanje okolja, je prišel tu in tam v spore in trenja z drugimi člani vlade in so napovedovali, da bo pustil svoje mesto.

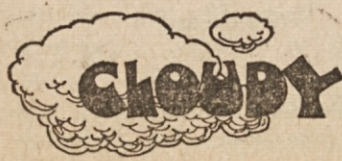
Pretekli teden je Bela hiša objavila, da bo ostal na svojem mestu in da bo ohranil vse pravice, ki mu po zakonu pripadajo, predvsem pravice do odločanja pri izvajanju načrtov in njihove odobritve.

Premalo revežev so našli

NEW YORK, N.Y. — Mestna uprava in Rand Corporation raziskovalci trdijo, da je uradno ljudsko štetje ZDA "spregledalo" v New Yorku 39% "revežev".

Raziskovalci Randove korporacije sodijo, da se je tako zgodilo verjetno tudi v drugih mestih ZDA in da bodo zato ta mesta prikrajšana pri zveznih prispevkih za ljudi na javni podpori.

Vremenski prerok pravi;

Večinoma oblačno, hladno. Najvišja temperatura okoli 35.

Zahodni Berlinčani so kar drli na Vzhod!

BERLIN, Nem. — Prvič po letu 1965 so imeli prebivalci Zahodnega Berlina priložnost obiskati svoje v Vzhodnem Berlinu in v Vzhodni Nemčiji. V množicah so hoteli na mejne prehode in nato v vzhodni del mesta z obilico dobre volje, darov in veselja.

Na vzhod so hoteli z vsemi možnimi prometnimi sredstvi, da vidijo svoje drage. Obisk jim je odprla pogodba med obema Nemčijama, ki so jo štiri velike sile potrdile, in sporazum, ki sta ga nato sklenili med seboj obe Nemčiji v pogledu svojih medsebojnih odnosov. Sporazum sicer še ni potrjen, toda večina novih določil je v veljavi.

Oblasti sodijo, da bo za praznike šlo na obisk na Vzhod vsaj okoli pol milijona Zahodnih Berlinčanov. Od 3. junija, ko je bila pogodba o zvezah Zahodnega Berlina z Vzhodom in z Vzhodno Nemčijo od štirih velikih sil potrjena, je obiskalo doslej Vzhodni Berlin in Vzhodno Nemčijo poldrug milijon Zahodnih Berlinčanov.

Kongresna stranka v Indiji tišči na levo

Na zborovanju Kongresne stranke skušajo predstavniki obeh glavnih kril uveljaviti svoje poglede. NEW DELHI, Ind. — Delegati Kongresne stranke iz vse Indije so se zbrali včeraj tu na svojo širšo sejo, da se pogovore o načrtih in programih stranke, ki so jo nekdanj ustanovili Gandi, Nehru in tovariši za boj proti britanski oblasti nad Indijo in s katero je nato Nehru vladal Indiji po dosegu njene neodvisnosti po koncu druge svetovne vojne.

V stranki je prišlo po njegovih smrti do trenj, ki so se vsaj za enkrat končala z zmago Indira Gandi, Nehrujeve hčerke, ki obira vedno bolj na levo, daleko preko vsega, kar je v tem pogledu storil njen oče.

Na sedanjem zasedanju stojijo nasproti "socialisti" Indira Gandi, ki vidijo rešitev v socializmu Marksove vrste, in "nehrujevci", ki se drže bolj angleškega socializma, ki mu je sledil pokojni Nehru.

Indira Gandi, ki ima trdno večino v parlamentu, je odločena zlomiti moč veleposestnikov, industrialcev in maharadž. Ti so preko Kongresne stranke, v kateri so imeli trdno oporo, izvajali dejansko oblast nad deželo. Indira hoče ta konservativni vpliv zlomiti in pospešiti socialne reforme in seveda industrializacijo, ki naj pomaga Indiji na trdnjše gospodarske noge.

Idi Amin se spravil s SZ

LONDON, Vel. Brit. — Ugandski predsednik Idi Amin, ki je zašel v hudo nemilost pri Britaniji, ko je izgnal iz Ugande Azijce, britanske državljane, in ko je nacionaliziral britansko premoženje v Ugandi.

Ko se prepira z Britanci, se pomirja Amin s Sovjetsko zvezo, s katero je prišel navzkriž lani, ko je pognal iz Ugande sovjetske vojaške svetovalce. Amin se je nato pogovarjal s Pekingom, pa se sedaj zopet obrnil na Moskvo, kjer pa so previdni. Menda so prepustili tam Amina Vzhodni Nemčiji.

Inflacija je še vedno na letni ravni 3.5%!

Življenjski stroški v novembru so porasli za 0.2%, povprečna njihova raven v preteklem letu je znašala 3.5%.

WASHINGTON, D.C. — Delavsko tajništvo je objavilo pretekli petek, da so življenjski stroški v novembru porasli za 0.2%, ob upoštevanju sezonskega nihanja cen celo za 0.3%. Porast se še vedno drži na letni ravni 3.5%, četudi je Nixonova vlada napovedala in upala, da bo do konca leta 1972 padla na 2 do 3%.

Porast je sicer manjši, kot je bil v letih 1969-1970, ko je dosegel povprečje 6%, pa je še vedno občuten, če pomislimo, da življenjski stroški v času med korejsko in vietnamsko vojno povprečno niso rastle več kot 1.5 do 2%.

Glavni porast je pri cenah hrane, ki so v novembru porasle za 0.4%, med tem ko so običajno v prejšnjih letih ostale na isti ravni ali se celo na nekaterih področjih znižale. Ob upoštevanju novembrskega rednega nihanja cen je hrana v tem mesecu letos porasla v cenah za 1.1%, kar je največ v vsem letu z izjemo februarja. Cene hrane v letošnjem novembru so bile povprečno za 5.4% višje kot v novembru 1971.

Cene vseh ostalih življenjskih potrebščin so porasle povprečno le za 2.5% v preteklih 12 mesecih, za service pa za 3.5%. Ob upoštevanju 100 za povprečje življenjskih stroškov za leto 1967 so cene do preteklega novembra narasle na 126.9 ali kar je leta 1967 stalo \$10, je stalo pretekli mesec \$12.69.

Jordanijski kralj se je oženil s Palestinko

AMAN, Jord. — Jordanijski kralj Husein se je pred 11 leti poročil z Angležinjo, ki si je nadela ima princesa Muna. Pred kratkim se je od nje ločil in ji prepustil nadzor nad njunimi štirimi otroci, sam pa se je na večer pred Božičem oženil z mlado Palestinko Alio Toukan. Kralj je star 31 let, njegova nova žena pa 24.

Husein verjetno upa, da bo s poroko z palestinsko Arabinjo utrdil vezi z Arabci v Palestini, ki jim na splošno ni dosti zanj. Ti bi ga že davno spravili s poti, da ga ne varuje vojska, v kateri imajo trdno večino pripadniki beduinskih plemen, zvestih vladarski hiši Hašemidov.

HARRY S. TRUMAN UMRL

HARRY S. TRUMAN OB NASTOPU v Beli hiši po smrti predsednika F. D. Roosevelta v aprilu 1945.

Bivši predsednik ZDA Harry S. Truman je po daljšem bolehanju in nihanju med življenjem in smrtjo včeraj ob 7.57 zjutraj (ob 8.57 po clevelandskem času) umrl v bolnišnici v Kansas Cityju, kamor so ga prepeljali 5. decembra, ko se mu je začela nabirati v pljučih voda.

KANSAS CITY, Mo. — Bivši predsednik ZDA Harry S. Truman je v starosti 88 let podlegel, četudi se je trdovratno upiral in ko je že ponovno kazalo, da je morda le preстал najhujšo krizo. V bolnišnico so ga pripeljali 5. decembra, ko se mu je začela nabirati v pljučih voda zaradi oslabitve srca. Ko se je to stanje nekaj izboljšalo, so začele odpovedovati ledvice. Z umetnim hranjenjem so bolnika spravili k nekaj moči in izgledalo je, da ga bodo uspeli rešiti. Stanje se je nenadoma obrnilo spet na slabše in vsi poskusi bolnika rešiti so odpovedali. Včeraj zjutraj ob 7.57-50 po krajevnem času je umrl. Ob smrti je bil navzoč dr. Wallace Graham. Mrs. Truman in Mrs. Clifton Daniel sta bili obveščeni ob 7.52 o bolnikovem stanju.

Harry S. Truman je postal 33. predsednik ZDA 12. aprila 1945 ob 7.09 zjutraj, ko je umrl predsednik F. D. Roosevelt. Bilo je sredi druge svetovne vojne, ko je bilo treba pripraviti vse potrebno za njen zaključek in za ureditev sveta po zmagi. Kot podpredsednik je imel Truman malo pogleda v vodstvo ZDA, Roosevelt je vodil vse sam in preko svojega ožjega kroga. Od tedaj se je stanje bistveno spremenilo in podpredsedniki ZDA imajo več vpogleda v vodstvo dežele in so zato tudi bolj pripravljeni to prevzeti, če bi nastopila nenadna sprememba.

ZDA so pod Trumanovim vodstvom nadaljevale in uspešno končale boj proti Hitlerjevi utrdil vezi z Arabci v Palestini, ki jim na splošno ni dosti zanj. On je odločil uporabo atomske bombe proti Japonski avgusta 1945 in izsilil s tem njeno predajo.

V Potsdamu pri Berlinu se je

po zlomu Hitlerjeve Nemčije dogovoril s Stalinom in Churchillom o njeni bodočnosti. Ko je Stalin pritiskal na Grčijo in Turčijo, je Truman v imenu ZDA nastopil v njuno obrambo v okviru znane "Trumanove doktrine". V okviru Marshallovega plana je pomagal dvigniti na noge po vojni porušeno Evropo. Ko so se komunisti polastili Češkoslovaške, je osnoval Severno-atlasko obrambno zvezo — NATO za obrambo preostale svobodne Evrope.

Ko so Severni Korejci na Stalinov nasvet vdrl v Južno Korejo, o kateri je državni tajnik Acheson nekaj preje dejal, da za ZDA ni bistvene važnosti, je Truman naglo in odločno nastopil preko ZN v obrambo napadene Južne Koreje. Korejska vojna se je vlekla in končal jo je šele Trumanov naslednik Eisenhower leta 1953, ko je rdečim zagrozil z atomsko bombo.

Harry S. Truman je s svojo

zmago leta 1948 iznenadil ameriške in svetovno javnost. Vsi so napovedovali zmago republikancu T. Deweyju in on sam je bil prepričan, da jo ima že v žepu. Razočaranje na republikanski strani je bilo veliko, Truman pa se je zadovoljno smejal in si mel roke. Še kasneje je rad pokazal časopise, ki so z velikimi naslovi poročali o Deweyjevi zmagi. Eden takih je bil "Muenchner Merkur".

Predsednik Truman je bil po svoje odločen mož. To je pokazal gen. McArthurju, ki se je ponašal na Japonskem kot kak prokonzul in hotel vojno voditi po svojem in ne v okviru odločitev in sklepov vlade ZDA. Truman ga je pozval na odgovor in ga odstavil.

Bil je ljudski človek, kot je to pokazal, ko je opisoval kritike svoje hčerke Margaret in njene prepevanja. Bil je seveda tudi muhast in šegav. Pripoveduje, kako ga je žena priganjala vedno, naj pokosi travo okoli njunega doma v Independence v državi Missouri, kar ni nič rad delal. Ko ga je tako zopet nekoč naganjala k temu poslu, si je izbral za to čas, ko so šli ljudje v nedeljo k službi božji. Zena mu ni nato nikdar več rekla, naj gre kositi travo.

Sodobniki so često gledali na predsednika H. S. Trumanova zviška, ker je prišel na najvišje mesto v deželi iz nič in ker ni imel visokih šol. Čas je že zdaj pokazal, da ga je treba šteti med močne, odločne predsednike ZDA, ki so vedeli, kaj hočejo in ki so bili tudi vztrajni in odločni pri izvrševanju svojih sklepov. Truman je moral v marsičem popravljati preveliko Rooseveltovo popuščanje Stalinu. Zal ni mogel več spreminjati temeljnih dogovorov v Teheranu in Jalti, kjer je bila skrojena podoba sveta po drugi svetovni vojni.

Nixon odredil javno žalovanje za Trumana

Predsednik R. M. Nixon je odredil jutrišnji dan za dan javnega žalovanja za umrlim bivšim predsednikom ZDA H. S. Trumanom.

WASHINGTON, D.C. — Predsednik ZDA R. M. Nixon je odredil za jutri javno žalovanje za umrlim bivšim predsednikom ZDA H. S. Trumanom. Vsi zvezni uradi z izjemo najbistvenejših, ki redno poslujejo brez prekida, bodo zaprti, prav tako bo zaprta borza v New Yorku. Skozi 30 dni bodo visele na zveznih javnih poslopjih zastave na pol droga.

Predsednik Nixon z ženo bo prišel danes v Independence, da izkaže poslednjo čast možu, o katerem je v proglasu včeraj dejal, da je bil "eden od najpogumnejših predsednikov v naši zgodovini... borec, ki je bil najboljši, kadar je postalo najtrše". V Independence bo prišel tudi L. B. Johnson z ženo in hčerko, da se poslovijo od pokojnega, ob katerega smrti je včeraj dejal: "En velikan 20. stoletja je odšel; malo ljudi v kateremkoli času je kdaj krojilo svet, kot je to storil Mož iz Independence."

Pokojni predsednik H. S. Truman je še v življenju odklonil pogreb v Washingtonu, D.C., in odločil, da naj bo k zadnjemu

Iz Clevelanda in okolice

UPRAVA AD ISČE
RAZNASALCA—

Ameriška Domovina išče raznasalca lista za okolico od E. 72 St. do E. 77 St. južno od St. Clair Avenue. Za pojasnile kličite 431-0628.

K molitvi—

Člani Društva Najsv. Imena pri Sv. Vidu so vabljeni nočjo, v sredo, ob sedmih v Zakrajškov pogrebni zavod k molitvi za umrlega člana Antona Anzlovarja.

Koledarji na razpolago— Zakrajškov pogrebni zavod sporoča, da je dobil koledarje za 1973 in da ga lahko vsak dobi, kdor se ustavi v pogrebni zavodu in vpraša zanj.

Kitajska še vedno prva bolečina Sovjetske zveze

MOSKVA, ZSSR. — Ko je L. Brežnev na proslavi 50-letnice obstoja ZSSR pretekli teden slavil sovjetske uspehe in mogočni položaj ZSSR v svetu, je opozoril ZDA, da bo razvoj bodočih odnosov med ZDA in ZSSR zavisela od razvoja v Vietnamu, kjer so ZDA tedaj vodile obsežne intenzivne letalske napade na Severni Vietnam, posebno tudi na področje Hanoi-Haifong.

Glavno skrb in pozornost je L. Brežnev posvetil L. R. Kitajski, ki da se noče pobotati z ZSSR v pogledu meja in ki je ponovno odklonila sovjetsko ponudbo dogovora o odpovedi rabe obročnih sil v urejanju medsebojnih sporov.

Kitajski poslanik, ki je bil pri govoru navzoč, je zapustil dvorano, ko je Brežnev začel napadati L. R. Kitajsko. Ta je prva in glavna bolečina ZSSR, tam na "rumeno nevarnost", ki jo predstavljajo stotine milijonov Kitajcev, ne morejo pozabiti.

Na Filipinih v okviru vojnega stanja 8,281 ljudi prijetih

MANILA, Filip. — Vlada objavila, da je v času uvedbe izrednega stanja prišla in zaprla skupno 8,281 ljudi, med njimi zločince, študente, politike, časnikarje in pripadnike podtalnih protidržavnih skupin. Za praznike je vlada eno četrtno zaprtih izpustila v skladu s svojo politiko "odpuščanja in pozabljanja".

Svobodna Evropa bo sedela za ZDA v vesolju

BRUXELLES, Belg. — Predstavniki 12 evropskih držav so na vesoljski konferenci pretekli teden v načelu odločili sodelovati pri ameriških vesoljskih programih, ki bodo sledili programu Apollo. Ta je bil pretekli teden s povratkom Apollo 17 z Lune uradno zaključen.

Počitku položen v domačem kraju. Tako bo tam jutri skromen pogreb v ožjem krogu. Danes popoldne ob dveh bo truplo umrlega predsednika prepeljano v slovesnem sprevodu iz pogrebnega zavoda v Trumanovo knjižnico, kjer bo ležalo 24 ur in kjer se bodo od umrlega poslovili vodniki dežele, predstavniki tujih držav in seveda pokojnikov častilci, prijatelji in znanci. Sprevod bodo prenašale neposredno vse televizijske postaje.

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME

1117 St. Clair Avenue — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROCNINA:

Združene države:
\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Kanado in dežele izven Združenih držav:
\$20.00 na leto; \$10.00 za pol leta; \$6.00 za 3 mesece

Petkova izdaja \$6.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:
\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Canada and Foreign Countries:
\$20.00 per year; \$10.00 for 6 months; \$6.00 for 3 months

Friday edition \$6.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

83 No. 249 Weds., Dec. 27, 1972

Evropa in komunizem

I.

Velika večina Amerikancev se je preselila semkaj iz Evrope, bodisi, da so izvirni priselenci prvega rodu, ki jih je razmeroma malo, bodisi da so potomci takih priseljencev v drugem, tretjem in naslednjih rodovih, kar predstavlja glavni in jedro ameriškega ljudstva. Dejansko so od vsega početka ta kontinent posedli in mu dali socialno, gospodarsko in kulturno podobo Evropejci najrazličnejših narodnostnih skupin, jezikov in ver z vseh delov starega kontinenta. Ker pa so si večji del te zemlje podjarmili in politično prisvojili kot kolonije Angleži, se je v teku časa vodilno uveljavil njihov jezik, tradicija in kultura ter je vse to vtisnilo sedanji pečat tej deželi. Kar je priseljencev z drugih delov sveta, niso bili toliko številni in ne toliko nacionalno in kulturno močni, da bi bili mogli vidno spremeniti evropsko obličje Amerike.

Ta dejavniki je dovolj zgovorna utemeljitev, zakaj povprečen Amerikanec gleda na Evropo kot na zibelko svoje bogate in ponosne nove domovine, pa tudi kot na važnega in odločilnega partnerja pri reševanju velikih svetovnih problemov. V zadnjem desetletju se je sicer ameriško javno mnenje in politična ter vojaška akcija v borbi zoper komunistično ekspanzijo začasno obrnila od Evrope v jugovzhodno Azijo in Vietnam; vendar načelo evropske varnosti in sodelovanje za ohranitev močne in enotne Evrope, kolikor jo je še ostalo svobodne, ni nikoli zgubilo veljave pri voditeljih ameriške zunanje politike. V zadnjem času pa je stopilo odločno v ospredje.

Vse od Stalinove smrti l. 1953 dalje so njegovi komunistični nasledniki dosledno in po načrtu delali na tem, da se ogromne ozemeljske in politične ter vojaške pridobitve sovjetske Rusije na evropskem prostoru mednarodno priznajo in potrdijo. Od začetka te sovjetske akcije je bil svobodni svet, posebno še od komunizma neodvisni evropski del z Ameriko na čelu, takim načrtom očitno nenaklonjen, če ne sovražen. Koncept v dva dela razklane Evrope je bil nesprijemljiv, radi česar so vse ruske overture za ureditev evropskega spora na osnovi obstoječega stanja (status quo) naletevale na gluha ušesa.

Toda ruski voditelji so ostali potrpežljivi, vztrajno so zasledovali svoj cilj, umerjen in preračunan na dolgo dobo. Oni imajo čas, tako so mislili, vedoč, da razmere zorijo z vsakim letom njihovemu načrtu v prid kot zelene hruške pod blazino... Niso jih oplašili uporni dogodki v Jugoslaviji, ki jim je Zapad pripisoval vseh 20 let tako zelo pretiran pomen, a Rusi so vedeli, da je Tito 100% komunist in se bo ob svojem času vrnil v boljševiški objem (kar prav sedaj doživljamo!); na svoj brutalni način so strli poljsko in madžarsko hrepenenje po svobodi l. 1956 in krotijo sedaj upornega duha pri Romunih.

Med tem so gradili svojo vojno mornarico, ki se po svoji moči usodno približuje ameriški, je zatorej druga najmočnejša na svetu in že tekmuje z ameriško na najbolj občutljivem "jezeru", namreč na Sredozemskem morju; ruska konvencionalna armada je brez primera na svetu in njihovo jedrsko in raketno orožje se uspešno kosa z ameriškim in bo, kot znaki kažejo, ta pariteta mednarodno potrjena po zaključenih SALT pogajanjih. Vojaška in politična sila torej enaka Ameriki!

V svetovnih diplomatskih potezah je ponovno nadkrižila Ameriko. Spretno je izrabila ameriški zaplet v vietnamsko vojskovanje s tem, da je podpirala z orožjem hanojske komuniste tako uspešno in modro, da jih vsa ameriška tehniška sila ni mogla spraviti na kolena, pri tem pa ni žrtvovala enega samega Rusa na bojnem polju. Njena diplomacija v Indiji je dosegla popoln uspeh, ko je šlo za Bangladeš, in je Sovjetija danes vodilna sila na tem subkontinentu. Tudi še na drugih področjih svoje diplomatske akcije Rusija zaznamuje uspehe, ne nazadnje na Srednjem vzhodu, kjer gre za nadzor ogromnih zalog olja in kjer je zlasti Evropa izredno občutljiva in ranljiva.

Ves ta razvoj za nadzorstvo in komando nad zemeljsko oblo ni mogel ostati prikrit evropskim narodom, zlasti tistim, ki so bližnji sosedji tega komunističnega velikana. Tako opazujemo, kako v zadnjih letih pridobivajo na moči in veljavi levičarske stranke v Avstriji in Nemčiji — za logično mislečega človeka očitno znamenje, da Nemci v obeh teh deželah delajo ideološko-politični most do mogočnega Kremlja. To imenujejo: "Realpolitik". Odkar je na pot "Realpolitik" stopil tudi ameriški predsednik in se napotil na romanje v Moskvo, za Evropece dejansko ni drugega izhoda kot neko sožitje, modus vivendi — ali kakor že imenujemo to nezno, nenormalno stanje. Kanceler Brandt se je skoraj brezpogojno vdal. Pristal je na veliko stvari, kot so nemške meje na vzhodu, dokončna delitev naroda v dve državi, berlinski zid čez sredo bivše nemške prestolice,

v zameno pa je dobil nekaj drobtin brez politične ali nacionalne vrednosti. Kaj takega so včasih imenovali kapitulacijo, a v današnjih svetovnih razmerah je Brandt dobil Nobelovo mirovno nagrado. Nixona svet pozdravlja kot mirotvorca, v Kremlju pa zmagovalno sedi na lovorih zmagovalca Leonid Brežnjev.

Sedaj so tudi že popolnoma mehke "zelené hruške pod vzglavjem", namreč ideja o sklicanju evropske konference za varnost in sodelovanje, ki so jo boljševiki pripravljali več kot 20 let. Napočil je čas, da se razcep Evrope v dva dela še mednarodno potrdi in zapečati.

(Konec prihodnjic)

L. P.

BESEDA IZ NARODA

**Pismo
Vrhenškega
Tineta**

Waukegan, Ill. — Na dan sv. Miklavža sva šla z ženo obiskat njeno vnukinjo, ki stanuje blizu zračne postaje nad Gurnee-jem. Vnukinja ima dve mali hčerki, pa sva nesla jima par darov v imenu sv. Miklavža. Veseli sta jih bili. Ena še v šolo hodi (vozi se, ker šolski avtobus tam pobira otroke za v šolo in jih zopet popoldne nazaj domov pripelje). Zadnje čase se nekaj govori, da znajo prevažanja otrok v šole in nazaj ustaviti. Za oddaljene bo to sitno, ker nekatere družine stanujejo zdaj precej daleč od šol, če bo prišlo do tega.

Tam, po tisti okolici, se spominjam. Je bilo pred 30 leti še vse prazno, zdaj pa je veliko hiš vseh vrst in ne stoji tako gosto druga poleg druge, kakor so jih v prejšnjih letih gradili doli okrog naše Desete ceste, Utice, McAlister in drugih cest. Ko sva se peljala z ženo domov, sem ji rekel: Poglej, koliko hiš je tod vsepovsod zrastle. Ona pa mi je odvrnila: "Seveda, kajpa, Amerika raste. Pred 30 leti je imela nekaj nad 120 milijonov ljudi. Zdaj pravijo, da jih je pa okrog 220 milijonov. Da so pod streho, je treba več hiš."

Imaš prav, sem ji pritrtil. Res je, vse raste in se širi.

* DRUGI DOGODKI IN ZADEVE. — Več je sitnih in slabih kakor dobrih. Na nje gledamo ljudje seveda vsak po svoje in sodimo o njih po svoje.

V Aziji pokajo bombe naprej in naprej. Arabski narodi in Izraelci se tudi pozdravljajo z bombami. Poljedelci pri nas in po svetu tožijo, da zemlja ne rodi več kakor nekoč. Pravijo, da razne polucije uničujejo moči vsega rastlinstva. Ni čudno, ko pa poka dan za dnem in razni plini pokrivajo zemljo in sape jih raznašajo vse naokrog. Prav na to je pred kratkim opozarjal neki vrtnarski strokovnjak in kar prav je imel. Koristi zemlji in rastlinstvu to prav gotovo ne. Zraven pa povzroča toliko škode, pobija ljudi itd.

Najnovejša poročila pa omenjajo, da voditelji treh glavnih velesil, to so ZDA, Kitajska in Sovjetska zveza, zopet nekaj kuhajo. Brežnjev obisk v Budimpešti ima poseben načet. Kakšen? Pripraviti v Madžarski vsa okna in vrata, da se bodo kar na živžg odprla, kadar bo treba stopiti v Titovo "demokratično" domovino in ga prijeti za ušesa. Kdaj pa naj bi do tega prišlo? Kadar bo lasanje med Arabci in Izraelci tako narastlo, da bodo prišle tja kake velesile delat mir in posredovati iz Zapada.

Na drugi strani pa v Pekingu kuhajo po svoje svoje rižote. Tam po svoje delujejo za tak "mir", kakor tudi v Moskvi, da Vietnamci vsak dan devetkrat spremene svoje pogoje za mir. Ne pomaga nič, naj pride tja kakršen koli "politični apostol" in jim na uho obljubi, kar že hoče.

In koliko je še drugih manjših sitnosti po svetu! Kdaj bo vse to končalo?

— In doma nismo brez sitnosti in težav. Volitve so za nami, nove gospodarske in druge sitnosti pa se bodo še le začele pojavljati. Na ramah naših ZDA ležijo velike odgovornosti. Druki pričakujejo od nas, da bi jim čuvali red — doma pa skrb za to v marsičem zaostaja. "Istočasno pometati v dve ali več krajih se ne da" — to je nekoč neka hišna neki grofici v obraz povedala, ko je pometala v njenem gradu. Prav je povedala!

* ENO, DVE... ZA KRATEK ČAS:

— *Mož in žena* sta se pogovarjala in žena vpraša moža: "Ali si bral zgodbo o možu, ki je imel devetnajst žen?"

Mož pa odgovori: "Sem, sem. In povrh je imel tudi devetnajst tašč! Strašno...!"

— *Pošteno povedal.* — Profesor je dijakom razlagal o kosteh v človeškem telesu in posebno je omenjal to in ono o kosteh, ki sestavljajo človeško glavo. Ko je končal in menil, da je dijakom vse povedal in pojasnil, je vprašal nekega dijaka:

"Zdaj mi pa ti povej imena kosti, ki sestavljajo človeško glavo!"

Dijak se popraska po glavi in odgovori: "Kosti imam v glavi, imena pa so mi izpadla iz nje."

— *Pri zdravniku.* — Tale dogodek pove, da jo včasih tudi zdravniki mahnejo tjavendan po svojih mislih. K njemu je prišel bolnik in zdravnik ga je tipal sem in tja okrog reber, po hrbtu in še drugod. Nato pa mu je dal "pouk": "Takoj morate nehati piti pivo in sploh alkoholne pijače."

Zdravnik: "Torej, da vam ne pride na misel, jih kdaj začeti."

— Vsem želim srečno in zdravo novo leto!

Vrhenšk Tine

Biseromašnik France Zabret umrl

CLEVELAND, O. — Gospod je spet poklical enega iz naše srede k Sebi. V petek, 15. decembra t.l., je v 86. letu starosti umrl v Domu počitka v Salzburgu v Avstriji biseromašnik France Zabret, nekdanji kovarski, odnosno poznejše blejski župnik.

Rajniki se je rodil 15. sept. 1885 v Britofu, župnija Predoslje pri Kranju. Tu si je bil nje-drovo oče postavil širom po Oljarni in še prek nje znano oljarno, katere še danes obstaja, vendar danes ne več v zasebni, marveč ljudski ali družbeni lasti.

Z gimnazijskim študijem je začel v Kranju; opravil pa ga je z odliko kot alojzijeveščnik na klasični gimnaziji v Ljubljani.

Po posvečenju 14. julija 1909 v mašnika ga je škof Jeglič poslal za kaplana na Bled, pozneje pa na Vrhniko. Med prvo svetovno vojno je postal stolni vikar v Ljubljani. Kot tak je dolgo vrsto let urejal "Domoljub", znani slovenski tednik. V tistih letih je tudi zelo intenzivno sodeloval pri Orlu, znani slovenski mladinski vzgojni organizaciji.

Leta 1930 se je vrnil v prak-

tično dušnopastirstvo: prevzel je najprej župnijo Kovor na Gorenjskem, štiri leta pozneje pa Bled, kjer je v mladih letih že kaplanoval. V tem času je dal slikarju Pengovu preslikati blejsko župnijsko cerkev in tudi sicer veliko storil za njo; še več pa je storil dobrega za Blejce v samem dušnem pastirstvu.

Ko so l. 1941 Nemci zasedli Gorenjsko, so tudi njega odpeljali v duhovniške zapore, v katere so spremenili nekdanje škofove zavode v St. Vidu nad Ljubljano, od tam pa v Sremske Karlovce, odnosno v Djakovo. V začetku majnika l. 1945 je prostovoljno zapustil domovino. Najprej se je zaposlil kot organist v Strassburgu na Zgor. Koroškem, pozneje pa več let pri božjepotni cerkvi Sv. Kri; nekaj let je pastiroval tudi v St. Jakobu in Deffergenthalu na Vzhodnem Tirolskem; zatem pa je prevzel kot regens kaplanijo Schernberg v župniji Schwarzbach-St. Veit na Salzburškem, kjer je bil dušni pastir sester usmiljenk, zraven pa je v tamkajšnjem zavodu dušnopastirsko oskrboval najrevnejše med ljudmi: bolne na duhu.

Ko je z leti telesno tudi sam opočel, se je preselil v Salzburg, kjer je pred božičem končal zemsko pot svojega življenja. — Rajniki France je tudi sam na svoj posebni način opisal svoje življenje leta 1956 v "Duhovnem življenju", v s k e m mesečniku, ki še danes izhaja v Buenos Airesu v Argentini. Bivši šentviški župnik in dekan za ljubljansko okolico rajniki Valentin Zabret je bil starejši brat umrlega Franceta.

Blagi gospod France naj počiva v božjem miru!

J. S.

Slovensko silvestrovanje v Chicagu

CHICAGO, Ill. — Na pobudo Slov. radijskega kluba so zastopniki čikaških slovenskih društev sklenili prirediti skupno silvestrovanje na starega leta večer v veliki svetošofanski dvorani. Edini namen silvestrovanja je privabiti rojake od blizu in daleč v domačo družbo, da se skupno poslovimo od starega leta in pozdravimo novo leto. Predstavniki društev so sklenili, da bodo vstopnice za par po \$7.50 in \$5 na posameznike. V to ceno je vključena hrana ves večer. Naše kuharice se trudijo, da vas bodo veselo presenetile. Ves čisti dobiček bo šel za popravilo odra oziroma dvorane pri Sv. Štefanu ter delno tudi za potrebe čikaške Slovenske šole. Igrala bo domača godba Johnnie Amon. Vabimo vse rojake, da si čimprej rezervirajo svoja mesta s tem, da kupijo vstopnice v predprodaji v Leskovarjevi pisarni, 2032 W. Cermak Rd., Chicago, tel.: 847-6679.

Ob tej priliki bi želel tudi opozoriti na bližajoči se koncert Slovenskega akademškega pevskega zbora ter Folklorne skupine France Marolt iz Slovenije. Koncert bo v eni najlepših dvoran v Ameriki, poznani Orchestra Hall, na 220 No. Michigan Ave., Chicago, v nedeljo, 4. februarja 1973, ob pol sedmih zvečer.

Obe skupini, v katerih nastopa nad 75 slovenskih študentov, veljata za eno izmed najboljših v Evropi, zato je za nas izredna prilika, da bomo mogli prisostvovati prvemu nastopu mladih direktno iz Slovenije v našem mestu. Dvorana ima nad 3.000 sedežev in je prav, da jih zasedemo in tako damo mladi akademski generaciji iz domovine nove pobude za kulturno prizadevanje.

Pokrovitelji čikaškega koncerta Podružnici št. 2 Slovenske ženske zveze naše čestitke, da so omogočile njihov nastop v sru Amerike.

Spomini ob 80-letnici p. Bernarda Ambrožiča

(Nadaljevanje)

Obtožba škofa dr. Gregorija Rožmana se je končala z obsodbo 18 let težkega dela. V A.D. smo na vse obtožbe brali, da je škof Rožman, ki je takrat bil val v Celovcu, poslušal na radio obtožbo in v A.D. na vsako obtožbo odgovarjal. — Dr. Jože Jagodic je v Zborniku Svobodne Slovenije 1963 ohranil zgodovini: Proces proti škofu dr. Gregoriju Rožmanu — zapišan po radijskem poročilu in po poročilu v dnevniku Slovenski Poročevalec (str. 57-63). Od strani 64-72 pa zagovor škofa Rožmana, ki popolno diskreditira "ljudsko sodišče" in zavrne vse "krivice", ki jih ga obtožujejo! Pazno sem vseh 13 točk, ki so mu jih kot "krivde" pripisovali in ga na podlagi teh obsodil, preštudiral. Iskal sem, kje bo to, kar je Prosveta (glasilo članstva SNPJ, ki je v njej vključeno do dve tretjini članov, ki so katoličani) v uvodniku 11. avgusta 1948 natisnila: ...da se je takoj po invaziji totalno udinjal Mussoliniju in Hitlerju in obema ves čas vojne verno služil, jima prisegal zvestobo (vsaj Hitlerju), z denunciacijami pošiljal v smrt in koncentracijska taborišča v Italijo in Nemčijo tisoče Slovencev, večina globoko vernih in poštenih ljudi, kakor tudi z lastnimi rokami moral one slovenske ljudi, ki niso hoteli kloniti pred barbarskim okupatorjem, marveč so se borili v vrstah partizanov in z njimi simpatizirali. (Podčrtal jaz.)

Zdi se mi, da je s to podlo kleveto bila kronana vsa zloba, kar mu jo je komunistično časopisje storilo. Kot član SNPJ sem takratnemu uredniku Antonu Gardnu poslal priporočeno pismo, naj dokaže: Kje so se po škofa Rožmana rokah ti zločini izvršili? Koliko ljudi je umoril? Kaj je pri umoru rabil — revolver, mož, sekiro? Naj vse overovi z dokazi, če je to res, bom sam zapustil protikomunistično linijo in se njim pridružil. Če tega ne dokaže, naj popravi krivico, katere senca pade na organizacijo SNPJ.

Molk! Če bi bila tako podla kleveta, kot je bila ta zloba, komu drugemu storjena, ne dvomim, da bi iskal zadoščenje in organizacijo tožil za ta zločin. Če bi že pri vsaki osebi bilo to opravičljivo, lahko si predstavljamo, kaj bi se lahko kot škof, ki je omadeževala ta kleveta njegovo dostojanstvo, zahteval v zadoščenje!

Trpel je in molčal. "Križa teža in placi!" Na žalost, do danes je ta kleveta med "naprednimi" še živa, ki jo je Prosveta pribčila: "mora že biti res". Čast SNPJ bi zahtevala, da se popravi krivica, ki jo je škofu "Prosveta" storila!

Zdi se mi, da je bila avgustova številka 1946 zadnja, ki jo je uredil p. Bernard Ambrožič, dasi ima še članke z njegovim

Kmalu bomo v predpustnem času, zato želim opozoriti še na eno prireditev v našem mestu v dcobrobit osrednje slovenske naselbine. V soboto, dne 17. februarja, se bo vršil letni predpustni ples Naselbinskega sveta (Heart of Chicago Council), združen z banketom, letos prvič v prenovljenem McCormick Place na Michiganskem jezeru, z mednarodnim programom pod imenom Mardi Gras. Večerja bo ob sedmih, nakar bo sledil program in ples. Vstopnina je samo \$12.50 na osebo, kar je zelo malo za izborni postrežbo v tem krasnem konvenčnem prostoru. Dobiček je namenjen razvoju in izboljšanju naše naselbine. Vsi vljudno vabljeni! Vstopnice in ostale informacije dobite v našem uradu na Cermakovi ulici. Srečno novo leto vsem!

Dr. Ludvik Leskovar

podpisom. V septembrski številki se vidi, da je na nov način urejena in je kot urednik podpisan p. Martin Stepanič OFM., v ZDA rojen Slovenec.

Za novembrsko številko 1946 pa je zelo pomembno: Odperto pismo škofu Gregoriju Rožmanu, ki ga je za Ligo slov. katol. Amerikancev napisal njen tajnik (tudi rojen v Ameriki) p. Alojzij Medic OFM. Vsaj par odlomkov, (ki so na str. 10-12), prepišem; tako se v začetku bere:

Prevzvišeni! Ne pišemo Vam tega pisma radi Vas. Ne pišemo ga Vam, kakor da bi mislili, da Vi potrebujete naše tolažbe ali celo obrambe. Dobro vemo, da imate zase Vi in za svoje stališče dovolj tolažbe v Bogu in Marijinem Brezmadežnem Srcu, obrambe zase in za svoje stališče pa v svoji neoskrunjeni vesti in zavesti, da ste storili samo svojo doložnost.

Pišemo Vam pa to pismo radi samih sebe in tistih, katerih kot Liga slov. katol. Amerikancev zastopamo. Pišemo ga Vam radi onih, ki Vas sramotijo in preganjajo. Naj vidijo, da še davno niso vseh rojakov tu in onstran morja potegnili za seboj s svojo podlo propagando. Pišemo torej to pismo zato, da damo duška svojim lastnim čustvom, do Vas, Prevzvišeni, in do Vašega stališča, ki ste ga tako odločno in brez straha zastopali in ga še zastopate.

Ni nam treba razlagati, kako mi, kot verni katoličani, razumemo Vaš položaj, zlasti obsodbo 18 let težkega in prisilnega čela. Kot škof sv. Katoliške Cerkve ste pač postavljeni — prav kakor Tisti, čigar namestnik ste v svoji škofiji — "v znamenje, kateremu se bo nasprotnovalo!" Mi prav dobro vemo in verujemo, da v Vas brezboštvo ne preganja zgolj človeka, ampak v Vas v prvi vrsti Kristusa samega. Ne gre toliko za to, da Vas kot odločnega nasprotnika komunizma napravijo "neškodljivega". Za to gre, da Vas spravijo s pota kot predstavnik Kristusove vere, katere hočejo po dobro preračunanim načrtu zatreti in jo iztrgati iz src vernega naroda. Komunizem bi se odpovedal enemu svojih najbolj temeljnih nauk, ako bi drugače ravnal. Temu najbolj temeljenmu nauku se pa komunizem ne more in ne sme odpovedati. Vsa njegova stavba bi se porušila. Kakor hitro bi namreč komunizem zares priznal, da Bog in vera vanj igrata pomembno vlogo v človeškem življenju, bi se moral odpovedati tudi vsej svoji materialistični podlagi — in zamajal bi se v svojih temeljih.

Prevzvišeni! Mi nismo bili iznenadeni, ko smo zvedeli za Vašo obsodbo. Nasprotno! Skoraj začudili smo se, da Vas niso obsodili na smrt. In skoraj žal nam je, da Vas niso. Če bi se to zgodilo, in če bi Vas na kak način sovražniki v roke dobili in umorili, bi bilo pred vsem svetom nedvomno, da ste postali naš mučenik-svetnik. Zakaj nič ne dvomimo, da so Vas obsodili radi tega, ker ste Vi bili prvi, ki je odločno s prstom pokazal, od kod grozi tista nevarnost brezverstva in nenravnosti, ki se danes šopiri tako mogočno v Sloveniji in jo skuša polagoma odtrgati od Boga in Marije Pomagaj. Mi vsi prav dobro vemo, da je to tisti Vaš "greh", ki Vam je nakopal obsodbo. Konča se: V naših očeh in v našem prepričanju ste in ostanete velik mož in eden od onih temeljnih kamnov, ki jih kraljestvo božje v naših dneh tako zelo potrebuje.

(Pride še)

M. T.

Koks pridobivajo

Jeklarsko-železarska industrija pridobiva koks v 16 državah Unije.

K. MAY:

ZAKLAD V SREBRNEM JEZERU

Res nisi zvedel, kam so namenjeni?"

"O tem žal niso govorili. Zdi se pa, da pojdeta z Old Firehandom tudi Droll in črnobradati. Spoznali so se šele danes, na krovu našega parnika, mislim, in se tako dobro razumejo, da so si celo kabine izbrali drugo poleg druge. Na številki ena stanuje inženjer, na številki dve Old Firehand, tretjo kabino ima Črni Tom, četrto Drill, peto pa mali Fred."

"Fred —? Kdo je Fred?"

"Tisti fant, ki je prišel s teto Droll."

"Je njegov sin?"

"Mislim, da ne."

"Nisi slišal njegovega rodbinskega imena?"

"Ne."

"Čemu pa potuje z Drollom?"

"Tudi ne vem."

"Kje so kabine?"

"Na levici."

"Kje pa spi dekle z materjo?"

"Tisti dve sta nastanjeni v damski kabini."

"Dobro! Vseeno mi je, kje so kabine, zmotil sem se v tistih ljudeh. Le pomilujem jih! V kabinah je zatohlo, mi na krovu pa uživamo sveži zrak, kolikor ga hočemo. Na krovu naj bi rajši spali!"

"Si ne morejo pomagati?" je pridjal sočutno.

"O pač. Tudi v njihovih kabinah je zrak kolikortoliko dober. Sneli so šipe in jih nadomestili z gazovino, — redko tkanino — ki skozi njo prihaja dovolj svežega zraka z reke."

"Tako —? Z gazovino so nadomestili šipe —? Hm —!"

Pomisljal je pa dejal:

"Gazovina je seveda boljša ko šipa —. Zrak propuša, komarji pa ne morejo skozi."

"Za nas," je godrnjal črnc "seveda ni tako dobro poskrbljeno —!"

"Kje pa spite?"

"Tamle spodaj!" je pokazal na lino, ki je držala v podkrovju.

"Le kadar je službujoči častnik izredno dobre volje, nam dovolji, da smemo poleči po krovu. Spodaj v podkrovju pa je smrdiv živ zrak, ki bi se v njem človek kar zadušil, posebno ob vročih dnevih, kakor je na primer danes."

"Hm —! Seveda —!"

In — povejte, — je pridjal kakor mimogrede, "ali se pride iz vaše spalnice v podladije?"

"Da. Po stopnicah."

"Je lina v podladije zaprta?"

"Ne. Ni treba, da bi bila. Nerodno bi bilo, če bi jo morali na vsaki postaji odpirati in zapirati. V podladiju je namreč shranjena prtljaga potnikov."

"No, — pa vse to me nič ne zanima. Popraševal sem samo takole mimogrede."

Pijte! Dovolj je še žganja!"

"Jako pametna misel, sir! Tudi od pripovedovanja se človeku posuši grlo. Pil bom, pa si poiškal hladno senco, da se naspim. Šest ur sem prost, potem pa moram spet h kotlu."

Izdatno je pil pa vprašal:

"Kako pa je z dolarji? Ali dobim kaj?"

"Dal bom, kar sem obljubil, čeprav novice za mene niso nič vredne. Pa ker sem sam kriv, — zmotil sem se v osebi — nočem, da bi vas oškodoval."

Tri dolarje vam dam, več ne morete zahtevati. Vaše novice nam nič ne koristijo."

"Gaj tudi več ne zahtevam, sir! Za tri dolarje dobim toliko brandyja, da se lahko napijem do nezavesti."

Gentleman ste, sir! Če spet potrebujete novice, obrnite se do mene, ne pa do koga drugega! Rad vam ustrežem!"

Nagnil je kozarec in odstopril kopaljo po krovu ter legel za debel sveženj.

Radovedni so gledali tramp svojega vodjo. Toliko so že razumeli svoj posel, da so na splošno vedeli, kam je meril s svojimi vprašanji, pa radi bi bili zvedeli tudi za podrobnosti.

Cornel se jim je zmagovito in samoljubno smehljaj.

"Gledate me —! Bi radi vedeli, kako bo —?"

Devet tisoč dolarjev v bankovcih in ne v nakazilih in v menicah, ki človeka spravijo v nevarnost, da ga primejo —! Lepa vsota, kaj? In zelo nam bo dobrodošla!"

"Če dobimo tiste dolarje —!" je podvomil tisti, ki je navadno govoril za tovariše.

"Dobili jih bomo!"

"Kako —? V noževem ročaju jih ima skrite —. Nož mu bo treba vzeti —! In nož ima gotovo pri sebi v kabini, morebiti celo za pasom —!"

"Vzel mu ga bom."

"Ti sam?"

"Seveda! Takega važnega posla ne prepustim drugim!"

"Zasačil te bo —!"

"Kaj še! Napravil sem si svoj načrt že kar spotoma, ko sem izpraševal črnca, in posrečiti se mi mora!"

"Ponoči pojdeš po nož?"

"Da! Ko bo inženjer spal."

"Zelo nas bo veselilo, če se ti posreči!"

Ampak inženjer bo nož pogrešil, ko se prebudi! In takrat bo ves pekel pokonci!"

"Takrat ko seveda ves pekel pokonci, nas pa žal ne bo več na krovu!"

"Kje pa bomo?"

"Neumnost! Na suhem seveda!"

"Plavali bomo?"

"Ne. Voda je mokra in reka je široka. Dobro znam plavati, pa ponoči bi se ne zaupal rad valovom."

"Čoln bomo ukradli, misliš?"

"Tudi ne."

"Hm — Res ne vem, kako bomo prišli na suho, preden zapazijo tatvino —."

"Tvoje besede dokazujejo, da si res še pravi otrok!"

Povej, ali nisi čul, da sem popraševal po podladiju?"

"Seveda."

"Čemu pač, kaj misliš?"

"Ne vem."

"Pa uganil bi lahko!"

Ozri se! Kaj stoji tamle ob kupu sidrskih vrvi?"

"Menda je omara za orodje," je pogledal mož.

"Da! Opazil sem v njej kladiva, pile, klešče in tudi svedre. Eden tistih svedrov je posebno velik, pero ima nad štiri centimetre v premeru."

Združiti si oboje, podladije in sveder!"

Mož je premišljal pa iznenaden vzkliznil:

"Navrtati misliš ladijsko steno —?"

"Vsekakor! Če vdere voda v ladjo, morajo pristati, da jo preiščejo in zamašijo luknjo, sicer se potopi, kajne?"

"Kaj pa če bodo prepozno opazili, da vdira voda —?"

"Ne boj se! Če se ladja potaplja, kar gre seveda zelo počasi, posebno, če luknja ni večja ko štiri centimetre, se dviga vodna črta. In to mora opaziti službujoči častnik ali pa krmar, če ni slep."

In ko opazijo, bodo zagnali hrup, posadka bo zmedena, potniki se bodo prestrašili in inženjer zaenkrat na svoj nož niti mislil ne bo. Ko zapazijo tatvino, smo mi že davno na suhem."

"Pa treba je misliti na vse! Kaj pa če bi inženjer le opazil, da mu manjka nož z denarjem vred, če bi sicer pristali, pa nikogar ne pustili na suho — in nas preiskali?"

(Dalje prihodnjič)

Amerika, v kateri živimo

III.

MILWAUKEE, Wis. — V avgustu je bila v Muenchenu XX. olimpijada, ki se je končala kljub smrtnim žrtvam arabskih teroristov in nešportnega vedenja nekaterih ameriških in tudi drugih atletov z velikimi uspehi in zaključno slavnostjo.

Na tej olimpijadi je postal najbolj bleščeč zvezdnik ameriški plavalec Mark Spitz, ki je osvojil 7 zlatih medalj. To je bilo prvikrat v zgodovini olimpijskih iger. To pot so ruski atleti premagali Amerikance in zasedli prvo mesto: osvojili so 50 zlatih, 27 srebrnih in 22 bronastih, skupno 99 medalj. Drugo mesto so zasedli Amerikanci s 33 zlatimi, 31 srebrnimi in 30 bronastimi, skupno 93 medaljami. Sledijo Vzhodna Nemčija s skupno 66 medaljami, Zahodna Nemčija 40, Japonska 29, Madžarska 35, Poljska in Bolgarija 21, Italija, Anglija 18, Švedska in Romunija 16, Francija s 13 medaljami. Ostale države so osvojile manj od 10 medalj. Jugoslavija je na 20. mestu s 5 medaljami. Skupno je doslej že 49 držav imelo vsaj po enega olimpijskega zmagovalca, 70 pa jih je osvojilo vsaj kako kolajno.

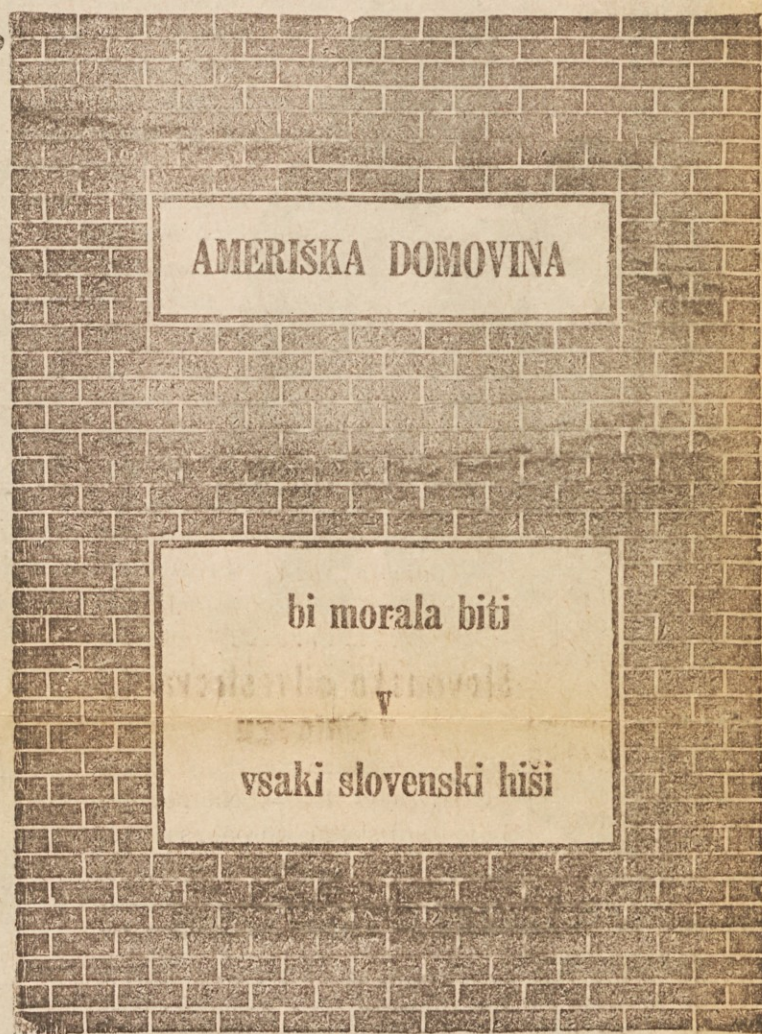
*

Na zadnji zimski olimpijadi, ki se je vršila v Saporu, Japonska, letošnjega februarja, je Sovjetska zveza osvojila prvo mesto s 6 zlatimi, 5 srebrnimi in 3 bronastimi medaljami, skupno 14. Vzh. Nemčija s 4 zlatimi, 3 srebrnimi in 7 bronastimi, skupno 14 medalj, sledi Nizozemska s 9 medaljami, Švica s 9 in Amerika s 7 medaljami. Če seštejemo vse zimske olimpijske kolajne od leta 1908 do 1972, pa je na prvem mestu Norveška s 47 zlatimi, 49 srebrnimi in 42 bronastimi, skupno 138 kolajnami, drugo mesto pripada Rusiji h 39 zlatimi, 26 srebrnimi in 27 bronastimi, skupno 92, tretje mesto pa pripada Ameriki z 27 zlatimi, 35 srebrnimi in 23 bronastimi, skupno 85 kolajnami. Sledi Finska s 74, Švedska z 72, Avstrija s 64 medaljami, Švica s 43, Francija z 31 in Kanada s 30 medaljami. Ostalih 14 držav pa je osvojilo po manj kot 10 medalj. Jugoslavija na zimskih olimpijskih igrah do sedaj še ni prejela nobene medalje.

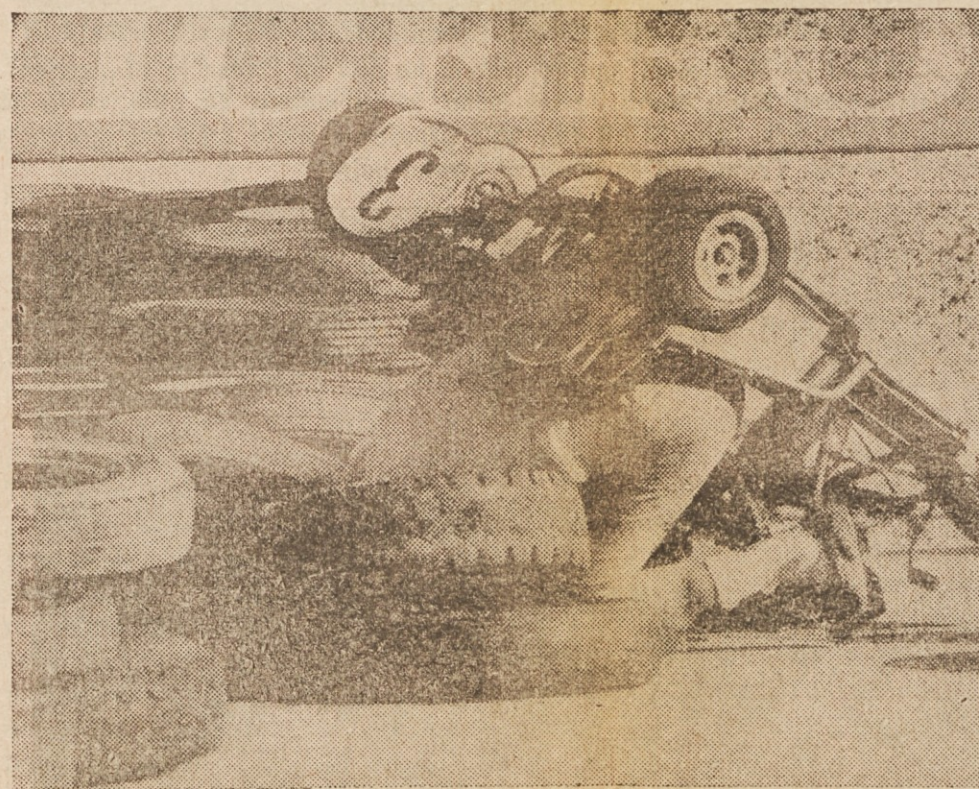
Če napravimo bilanco in se vprašamo, kam so šle, oz., katere države so osvojile največ kolajn od prve moderne olimpijade leta 1896 do zadnje leta 1972, je prepričevalno na prvem mestu Amerika. Do zdaj je osvojila 630 zlatih, 480 srebrnih in 410 bronastih kolajn, skupno 1520. Na drugem mestu je Rusija, ki je dobila 242 zlatih, 204 srebrnih in 194 bronastih, skupno 640 kolajn. Sledi Vzhodna in Zahodna Nemčija s 584 skupnimi kolajnami, Anglija 498, Švedska 456, Francija 426, Italija 331, Finska 323, Madžarska 396, Norveška 218 kolajn. V nadaljnjem zaporedju sledijo države, ki so prejele manj kot 200 kolajn. Jugoslavija je na 27. mestu in je prejela 12 zlatih, 15 srebrnih in 9 bronastih, skupno 36 kolajn. Ta bilanca je dokaz, da je Amerika še vedno na vodilnem, častnem mestu, toda tudi za ameriške atlete velja zlato pravilo, da ni vsak dan nedelja.

*

Kot sem že omenil, je Jugoslavija na vseh dosedanjih olimpijadah osvojila skupno 36 kolajn in to 12 zlatih, 15 srebrnih in 9 bronastih. Slovenec, bivši član ljubljanskega Sokola Leon Stukelj, si je v telovadbi priboril 3 zlate medalje leta 1924 v Parizu in 1928 v Amsterdamu. Dve zlati medalji si je v telovadbi priboril Miro Cerar, Kamničan po rodu, v Tokiu (Japonska) leta 1964 in leta 1968 v Mexico Cityju. Po eno zlato medaljo so si osvojili leta 1952 v Helsinkih (Finska) S. K. Gusar iz Splita, v tekmovalstvu s četvercem brez krmarja, leta 1960 državna nogometna reprezentanca v Rimu, leta 1964 rokoborec srednje kategorije Branislav Simić v Tokiu, leta 1968 v Mexico Cityju državna reprezentanca Waterpola in Splitčanka Djurdja Bjedov v plavanju prsno na 100 metrov, leta 1972 v Muenchenu državna reprezentanca v rokometu, in v boksu,

PROMET ŽIVAHEN, PA MIREN — V glavnem mestu Tajske Bangkok se vrši del prometa po reki Menam in po njenih kanalih. Običajno je promet živahen, pa vendar miren in ne onesnažuje ozračja. Mož se je podal na pot v čolnu, ki ga sam vesla.

NA MEHKO JE PADEL — Pri šesti mednarodni "Karting Prix" v Hong Kongu se je voznik št. 3 prevrnil v kup starih gum. Zmagal je kot leto prej Gary Emmick iz ZDA.

kjer je Mate Parlov, doma iz Pulja, osvojil nepričakovano zadnje zlato kolajno. Ker je Jugoslavija na zimskih olimpijskih igrah do sedaj še ni prejela nobene medalje.

Če napravimo bilanco in se vprašamo, kam so šle, oz., katere države so osvojile največ kolajn od prve moderne olimpijade leta 1896 do zadnje leta 1972, je prepričevalno na prvem mestu Amerika. Do zdaj je osvojila 630 zlatih, 480 srebrnih in 410 bronastih kolajn, skupno 1520. Na drugem mestu je Rusija, ki je dobila 242 zlatih, 204 srebrnih in 194 bronastih, skupno 640 kolajn. Sledi Vzhodna in Zahodna Nemčija s 584 skupnimi kolajnami, Anglija 498, Švedska 456, Francija 426, Italija 331, Finska 323, Madžarska 396, Norveška 218 kolajn. V nadaljnjem zaporedju sledijo države, ki so prejele manj kot 200 kolajn. Jugoslavija je na 27. mestu in je prejela 12 zlatih, 15 srebrnih in 9 bronastih, skupno 36 kolajn. Ta bilanca je dokaz, da je Amerika še vedno na vodilnem, častnem mestu, toda tudi za ameriške atlete velja zlato pravilo, da ni vsak dan nedelja.

L. G.

Vesti iz Slovenije

Prof. dr. A. Kuhelj
70-letnik

Sedemdesetletnico rojstva je obhajal v novembru akademik dr. prof. Anton Kuhelj. Jubilant je nad vse uspešno deloval na vseh področjih tehnike: je pionir pri konstruiranju prvih šolskih in športnih in turističnih letal v Sloveniji, vodilni strokovnjak za turbinske stroje, projektant najzahtevnejših strojev in gradbenih objektov itd. Doma in v tujini si je priboril v letih neumornega dela vse splošno priznanje in izjemen ugled.

"Cankarjev album"

France Dobrovoljc je za založbo Obzorja pripravil obsežno knjigo Cankarjev album — biografija v slikah. Na 340 straneh velikega formata prikazuje dokumentacijo o Cankarjevi biografiji in literaturi.

Z vrsto fotografij in različnega faksimilnega gradiva Dobrovoljc osvetljuje Cankarjevo življenje, reprodukcije oprem za izvirne in prevedene knjige, pa tudi posnetke prizorišč in osebnosti, ki jih je mogoče spoznati v njegovih delih ter izvirne pisateljeve risbe, potem risbe, portrete in karikature Cankarja in spominska obeležja ob odkritjih spomenikov v Sloveniji in v Clevelandu.

Vsega je v albumu objavljeno 621 slik z izčrpnimi pojasnili k reproduciranim slikam.

Premalo zobozdravnikov

Samo tretjini Ljubljancev lahko pomaga zobozdravstvena služba. Za odrasle je na razpolago 95 delovnih mest, kar je komaj pol tega, kar bi jih bilo potrebnih. Z največjo težavo oskrbujejo osnovnošolsko mladino, prav slabo pa predšolsko in srednješolsko. Število zobozdravnikov pada, pa se kljub temu večja število nezaposlenih, ker ni denarja za nova mesta; privatna praksa pa je prepovedana.

NEOBICAJNA STOLPNICA? — Ne, le cerkveni stolp, obdan s posebnimi vrstami gradbenim ogradom v Muenchenu na Nemškem.

Stare najdbe pri Ptuj

Na gradbišču nove ceste pri Ptuj so tekom leta našli zanimive arheološke najdbe. Pred kratkim pa so arheologi našli še na rimski vodnjak, ki datira iz prvega ali drugega stoletja. Globok je 4 metre, v premeru pa meri 85 centimetrov. Stene so iz haloškega laporja. V vodnjaku so našli številne posode iz žgane gline. Čez vodnjak bo sedaj peljala nova cesta.

Obnovljen gotski strop v cerkvi pri Kranju

V gotski cerkvi na Bregu pri Predvdvoru so priredili kulturni program ob otvoritvi restavriranega gotskega slikanega stropa.

Pri obnovitvenih delih na renesančnem kasiranem stropu, so namreč lani odkrili figuralno poslikani gotski strop, ki je v Sloveniji edini ohranjeni primer gotških stropov s figuralnimi prizori.

Na otvoritvi je koncertiral oktet Gallus iz Ljubljane, ki je izvajal program renesančnih pesmi Gallusa, Palestrine in Lasasa.

Tolažba plačevalcem davkov v naši deželi: Drugod ni nič boljše!

WASHINGTON, D.C. — Ko se bliža doba plačevanja davkov bo koncu tega in v začetku prihodnjega leta, tolažijo davkarji javnost v naši deželi, da so drugje davki prav tako veliki, če ne celo sorazmerno večji, vsekakor pa bolj boleči.

Pravijo, da so sorazmerno davki v ZDA z ozirom na skupni narodni dohodek najmanjši v vseh industrijskih državah z izjemo Švice in Japonske. Vsekakor je v ZDA neposredni dohodninski davek sorazmerno najvišji na vsem svetu. Druge države iščejo večji del dohodkov v posrednih davkih, kot so prodajni, prometni in slični davki.

Po podatkih Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj s sedežem v Parizu, v kateri je včlanjenih 23 glavnih industrijskih držav sveta, gre v ZDA 27,9% skupnega narodnega dohodka za vse vrste davkov. Švedska ima najvišje davke, saj gre za nje skupno 43% vsega narodnega dohodka, Japonska najnižje, le 19,4%. Švica plačuje za davke 21,5%, evropske industrijske države pa povprečno od 30,1% v Italiji do 39,7% na Nizozemskem.

IRA si izmislila novo orožje — ponarejen denar

BELFAST, S. Ir. — Irska Republika Armada — IRA — je baje izdelala večje množine ponarejenih bankovcev po 1 in po 5 funtov ter jih misli pustiti v promet v Londonderryju in v Belfastu, da bi še bolj zmedla gospodarsko življenje v te dveh mestih.

Doslej naj bi bila pustila v promet teh bankovcev za neko \$100,000 in so, kot trdijo banke, odlično ponarejeni.

CLEVELAND, O.

Male Help Wanted

Delo na strojih "Drill Press" Tovarniška izkušnja priporočljiva

RISHER IN KOMPANIJA
27011 Tungsten cesti v Euclidu
Kličite 732-8351

(6)

MALI OGLASI

V najem

Oddamo stanovanje, 2 sobi in kopalnico, starejši osebi čez 45 let. Blizu vsega na Broadview Rd. Kličite 749-6765.

(3)

Boleslav Prus:

STRAŽA

Na te besede so se dvignili z divanov in stolov najprej najstarejše, potem mlade dame in začele s šumom zapuščati dvorano, zavijaje se v atlasove obleke in obračaje obraze od oken. Za hip je postalo v dvorani prazno, v oddaljenih sobah pa šumno. Potem so se razlegali po dvorišču moški glasovi, zgoraj pa drobne stopinje, potem je pa vse utihnilo. Godba je odšla z odra; ostalo je na njem samo nekaj stoja in stari žid basist, ki je spal, povesevši roko čez svoj instrument.

V dvorano je prišel zvenketaje z ostrogami graščak. S kalnim pogledom se je ozrl po stenah in rekel zevaje:

"Pogasi luči, Matevž... Odpri okna... Aaa... Nisi videl nikjer gospe?..."

"Milostna gospa je v svoji sobi," je odvrnil lakaj, stoječ na pragu.

Gračak se je obrnil in odšel. Šel je skozi vežo, jedilnico. Končno se je ustavil pred vrati, ki so bila na koncu hodnika, in vprašal:

"Ali je dovoljeno?..."

"Prosim," je odgovoril ženski glas iz sobe.

Gračak je vstopil. Na stolu, prevlečenim s pomarančastim atlasom, je sedela njegova žena, oblečena kot ciganka. Oprla je roke ob naslonjalo, glavo, okrašeno z diademom je nagnila. Znak, zdelo se je, da spi.

Gračak se je zgrudil na drug stol in dejal:

"No, posrečila se je veselica... Aaa!..."

"Zelo lepo," je odvrnila gospa, zakrivaje usta z ročico.

"Gostje morajo biti zadovoljni."

"Tako menim."

Gospod je za hip zadremal in se zopet oglašil.

"Ali veš, prodal sem posestvo."

"Komu?" je vprašala gospa.

"Hiršgoldu. Dal je po dva tisoč petdeset rubljev za kmetijo. Aaa!..."

"Hvala Bogu, da končno odidem odtod," je odvrnila gospa. "So se že vsi razšli?"

"Gotovo že spe. Aaa!... No poljubi me za lahko noč."

"Mar moram jaz k tebi? Ti me poljubi. Tako sem izmučena..."

"No, poljubi me zato, ker sem tako dobro prodal posestvo. Aaa!..."

"Torej pojdi sem."

"Ko se mi pa ne ljubi... Aaa!..."

"Hiršgold?... Hiršgold?... je šepetala gospa. "Ah, že vem! To je neki znanec mojega papa... Prva mazurka je bila prekrasna..."

Gračak je smrčal.

VII.

V tednu po maskarnem plesu je graščak s svojo ženo za vedno zapustil vas in se preselil v Varšavo. Na njih mesto je pri-

VERSATILE—A floral-embroidered yoke sets off this versatile smock fashion of fine-gauge cotton knit. The Miss Ingenue design can be worn as a topper for pants or skirt, or as a mini-dress.

šel pooblaščenec Hiršgoldov, pe-gast žid, ki se je nastanil v majhni sobi, ki mu je služila za pisarno, z železnim drogrom je zapiral vrata na noč in spal z dvema samokresoma pod vzglavjem in po cele dni pregledoval ali pisal neke račune.

Iz graščine so del pohištva odpeljali z gospodo, ostalo pa je Hiršgold ukazal prodati. Eden iz žlahte v okolici je kupil oparvo iz dvorane, drugi iz jedilnice, tretji iz spalnice. Knjižnico so kupili židje na funte, župnik se je pobrinil za ameriške orgle, vrtni stoli so prišli v last Hribu, Orehovec je pa dobil, za tri rublje, velik bakrorez grške boginje Lede z labudom, pred katero je potem opravljal vsakdanje molitve s celo družino. Parketna tla so odpeljali celo v gubernijo, da tam okrase lokal okrožnega sodišča, damastne tapete s sten so kupili krojači in jih predelali v steznike za vaska dekleta.

Ko je nekaj tednov po odhodu gospode Polž pogledal v graščino, je ostrmel, videč tako opustošenje. V oknih ni bilo šip, v vratih, odprtih na stečaj, niti ene kljuke, stene okrušene, ali izkopane. Dvorana je bila podobna gnojišču, v budoarju gospe je Jozelovka, krčmarica, postavila nekaj kurnikov s piščanci, v gospodovi pisarni je pa stanovalo nekaj židov in so ležali ogromni kupi žag, sekir in lopat. Posli, ki so po dogovoru imeli tu streho do kresa, so se potikali po kotih brez dela. Voznik je pil na življenje in smrt, oskrbnica je ležala bolna za mrzlico, eden od kočijažev, ki je obenem stregel gostom pri gostijah, je sedel v občinskem zaporu, kaznovan radi tatvine kljuk in vratice od peči.

"Božja kazen," je šepetal kmet in strah ga je obšel pri misli o neznani moči, ki je v trenutku razdejala graščino, stoječo in od vekov. Zdelo se mu je, da se je nad vasjo in dolino, kjer se je rodil in dorastel in kjer so na veke počivali njegovi preprosti očetje, da se je nad tem tihim kotom sveta ustavil neki nevreden oblak, iz katerega je udarila prva strela in razbila bivališče graščakovo.

DOBRE VOLJE — Kancler Brandt in njegova žena Ruth se dobre volje vrtita na zabavnem večeru novinarjev v Bonnu.

Nekaj dni pozneje je bila okolica polna novih ljudi. Bili so žagarji in tesarji, večidel Nemci, ki so prišli, da izvrše nujno delo. Hodili so in se vozili po poti okoli Polževe bajte v trumah, včasih uvrščeni kakor vojaki. Nastanili so se v grščini, pregnali posle, odpeljali ostalo živino iz hlevov in napolnili vsa poslopja. Ponoči so kurili velike ognje na dvoriščih, zjutraj so pa korakali v celih krdelih v gozd.

V začetku se ni opazilo njih delo. V kratkem je pa oni, ki je imel dobro uho in stal na hribu, lahko slišal šum, prihajajoč od gozda. Ta šum, dan za dnem, se je delil na posamezne glasove, kakor bi kdo s prsti bobnal po mizi, tako, da se je nazadnje čisto razločno slišalo udarjanje sekir in hrešcanje padajočega drevja. Gozd se je nekako zniževal, na njegovem valovitem obrisu so se kazali vedno novi zobje, ljudem so izginjali izpred oči vrhovi in v temno-zeleni steni so se začele svetiti nekake špranje, potem kakor okna, in končno — razpoke, skozi katere je pogledalo nebo, začudeno, da prvič, kar svet stoji, gleda v dolino od te strani.

Gozd je padel. Ostalo je samo nebo in zemlja, na njej pa nekaj brinjevih grmov, malo leščevja, nekaj mladih smrečic, neštete vste gob in celi kupi ležčih dreves, s katerih so hitro odsekavali veje. Nikomur od listnatega naroda ni prizanesla roparska sekira.

Nikomur, niti dobu, po čegar stoletni skorji so drsali ognjeni jeziki strel. Gledaje v nebo, ni premagovavec viharjev niti zapazil črvov, kretajočih se pod njegovimi nogami, udarci sekir ga niso nič bolj zanimali kot trkanje detlov. Padel je hipoma, prepričan v zadnjem trenutku, da se je svet preobrnil in da na tako negotovem svetu ni vredno živeti.

Bil je drug dob, na čegar suhi veji se je bil pred več leti obesil nesrečni Šimen Golob. Ljudje so se drevesa odtedaj ogibali s strahom. Ko je zagledal tolpo žagarjev s sekirami, je zašumel: "Bežite odtod kar najhitreje, kajti moje ime znači smrt. Samo en človek se je dotaknil z roko mojih vej in je umrl." Ko pa

žagarji niso kar nič hoteli poslušati njegovega dobrohotnega opominjanja, ampak ga začeli sekati in mu vedno globeje v telo spuščati ostrino železa, se je strašno razsrdil, zarjovel: "Zmečkam vas!..." in se zvrnil na zemljo.

Smreka, ki se je v njeni votlini skrivalo dvoje vervec, se je, videč povsod uničevanje, tesila z nadejo, da uide zli usodi

že radi svojih stanovavcev: "So-čutje jih bo gnilo, kajti kaj sta jim zakrivali bedni, mali reve-rici?" je šepetala in padla v padcu pa zmečkala prestrašeni živalici.

Tako so poginjala močna drevesa, drugo za drugim; nad njih grobom je plakala nočna megla in so čivkali ptiči, oropani rod-nih bivališč.

(Dalje prihodnjič)

"Poglej, tukaj v Ameriški Domovini je zopet oglaševanih nekaj prav poceni predmetov!"

"Tako priliko je treba izrabiti, da se prihrani nekaj dolarjev."

"Pomni, draga ženica, vsak cent se pozna, ki ga moreva prihraniti."

"Zato vsak dan pregledjva Ameriško Domovino, ne samo novice in drugo berilo, ampak tudi oglase. Trgovci, ki oglašuje v Ameriški Domovini je zanesljiv in pri njem kupujva."

ČASTILEC ALAHA? — Muslimani morajo trikrat na dan na kolena in se obrnjeni proti Mekki klanjati svojemu Bogu Alahu, James Bond, ki ga vidimo na sliki, se ne klanja Alahu, ampak le proučuje, kako bi bil čim bolj uspešen s svojo žogo pri igranju golfa v La Manga v Spaniji. Tekmovali so poklicni igralci golfa.

- OGLASUJTE V / AMERIŠKI DOMOVINI /
- PRIPOROČAJTE / AMERIŠKO DOMOVINO /
- SPOROČAJTE / AMERIŠKI DOMOVINI / OSEBNE NOVICE
- DOPISUJTE V / AMERIŠKO DOMOVINO /
- SPOROČAJTE PRAVOCASNO SPREMENEO NASLOVA
- PORAVNAJTE PRAVOCASNO NAROČNINO

FLAMINGO S 4 NOGAMI? — Tak je le videz. Na sliki sta dejansko dva flaminga, katerih vsaki stoji le na eni nogi, drugo pa ima dvignjeno, kot je to pri teh pticah običaj. Drugi flamingo je skrit za prvim.

Naznanilo društvenim tajnikom

Veliko posameznih društev ima v našem listu seznam svojih uradnikov, čas in kraj sej. Te sezname priobčujemo po enkrat na mesec skozi vse leto proti plačilu \$15.

Društvom, ki imajo mesečni oglas v tem seznamu, objavljamo brezplačno tudi vabila za seje, pobiranje asementa in druge kratke vesti. Dobijo torej za \$15.00 dosti koristnega.

Vsem društvom priporočamo, da na letnih sejah odobre letni oglas v imeniku društev Ameriške Domovine in si s tem zagotove tudi priložnost za brezplačno objavo društvenih vesti in novic.

ŽENINI IN NEVESTE!

NAŠA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
VAM TISKA
KRASNA POROČNA VABILA
PO JAKO ZMERNI CENI

PRIDITE K NAM IN SI IZBERITE
VZOREC PAPIRJA IN ČRK

Ameriška Domovina
5117 St. Clair Avenue 431-0628